

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Райна Робева, дм

**относно дисертационния труд на д-р Гургана Василева Тодорова
за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”
по научната специалност „Нефрология”, шифър 03.01.15.
на тема: „Анемията и качеството на живот при болни с хронична
бъбречна недостатъчност на диализно и консервативно лечение“**

Д-р Тодорова завършва гимназия с преподаване на чужди езици в град Плевен пред 2009 г. и медицина през 2015 г. в МУ- Варна. Работи като лекар-нефролог в УМБАЛ ”Д-р Георги Странски” и асистент в Катедра по нефрология, хематология и гастроентерология на МУ- Плевен. Владее френски, английски и руски език През 2019 г. е зачислена за разработка на докторантура.

Предоставеният ми за становище дисертационен труд съдържа 169 страници. Литературният обзор е осъществен въз основа на 385 литературни източника, повечето от последните години, които позволяват на автора да поднесе актуална информация и след задълбочен анализ да определи целта на разработката, а именно да се направи оценка на лечението на реналната анемия при пациенти с хронично бъбречно заболяване като се анализират данните относно социо-демографската структура на проучваните контингенти, основните заболявания, тежестта на хроничното бъбречно заболяване, използваните еритропоезата стимулиращи агенти (ЕСА), ефективността на лечението и влиянието му върху качеството на живота. Темата е актуална и с особено голямо практическо значение.

Във връзка с осъществяване на целта авторът формулира 8 задачи , които са ясни и конкретни.

В дисертационния труд са включени голям брой пациенти с хронична бъбречна недостатъчност и анемия. Резултатите от лечението са проследени при 897, от които 655 на консервативно и 242 на диализно лечение, лекувани в периода 2011-2022 г. Качеството на живот е определено при 144 болни.

По отношение на ефекта от лечението са проследени множество общоприети за целта показатели прилагани системно, а качеството на живот е оценено и проследено на базата на световно признат и утвърден от МУ- Плевен въпросник.

Използвани са 8 статистически метода, с помощта на съвременните статистически софтуерни пакети SPSS for Windows, v. 23 и Microsoft Office Excel 2013, което определя достоверността на получените резултати.

Резултатите са представени в пет основни глави и са илюстрирани изключително добре чрез 70 таблици и 34 фигури. Всяка глава завършва с обобщение в няколко ясни и точни основни извода.

Въз основа на своята работа д-р Тодорова формулира 12 основни извода, по-съществените от които са: че се установява се постепенно, линейно понижение на средната стойност на хемоглобина при намаляване на ГФ от 60 до 5 ml/min/1,72m²; средното увеличение на стойността на хемоглобина след 6-месечно лечение с различни ЕСА в предиализата е оптимално и варира от 1,1 до 3,1 g/L на месец; средните дози на бързодействащите и дългодействащите ЕСА в предиализата през първите шест месеца на лечението са съпоставими и се отчита достоверно понижение на средномесечните дози на всички

препарати през втория 6-месечен период на лечението; корекцията на анемията с ЕСА е ефективна независимо от предшестващото бъбречно заболяване; болни лекувани относно реналната анемия в предиализата имат достоверно по-добра бъбречна функция при започването ѝ; корекцията на анемията е достоверно по-добра при пациентите на лечение с ПД, в сравнение с пациентите провеждащи ХДЛ и това се постига с по-ниски дози на ЕСА; всички пациенти с ХБЗ – оценяват високо качество на живота в два домейна – „Подкрепа от медицинския персонал“ и „Удовлетвореност от лечението“.

Приносите на дисертационния труд са с теоретично, но и с много голямо практическо значение, като по-важните от тях са: за пръв път се извършва едновременно проучване на лечението на реналната анемия с ЕСА в предиализата и при пациенти на лечение с хемодиализа и перитонеална диализа като се сравняват резултатите; изчислява се средната продължителност на лечението в предиализата с различни ЕСА, като се отчита ефективността на лечение с всеки препарат; установява се, че с увеличаване на продължителността на диализното лечение се увеличава относителният дял на пациентите, при които епоетиновото лечение временно се прекратява; лечението на реналната анемия в предиализата определя достоверно по-голяма продължителност на последващото диализното лечение; всички пациенти с ХБЗ – в предиализата и на перитонеална диализа, оценяват постоянно и еднакво високо качеството си на живот в два домейна – „Подкрепа от медицинския персонал“ и „Удовлетвореност от лечението“. Налице са и голям брой приноси с потвърдителен характер.

Д-р Тодорова има 3 публикации, свързани с дисертационния труд и 4 съобщения на научни форуми в страната. Участвала е в два научни проекта, финансирани от МУ-Плевен.

В заключение, дисертацията на д-р Гергана Тодорова е актуален научен труд с голямо практическо и съществено теоретично значение. Въз основа на направеното изложение считам, че представеният труд отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и на д-р Гергана Василева Тодорова може да бъде присъдена образователната и научна степен ”доктор”.

10.10.2023 г.

На основание чл. 59 от ЗЗЛД

Проф. Райна Робева

STATEMENT

**from Prof. Rayna Robeva, MD, PhD
regarding the dissertation of Gergana Vasileva Todorova, MD
for obtaining the educational and scientific degree “Doctor”
at the scientific specialty “Nephrology” with
topic “Anemia and quality of life in patients with chronic renal failure
on dialysis and conservative treatment”**

Dr. Todorova graduates high school with foreign languages in Pleven in 2009 and Medicine in 2015 at MU-Varna. She works as a doctor-nephrologist at UMHAT “Dr. Georgi Stranski” and is an assistant at the Department of Nephrology, Hematology and Gastroenterology at MU-Pleven. She speaks French, English and Russian languages. In 2019 she becomes a full-time PhD student.

The submitted to me for a statement dissertation contains 169 pages. The literature review is based on 385 literary sources, most of which are from the recent years, which allow the author to present an actual information and after a detailed analysis to define the aim of the work, which is to evaluate the treatment of renal anemia in patients with chronic kidney disease by analyzing data regarding socio-demographic structure of the researched groups, main diseases, severity of chronic kidney disease, usage of erythropoiesis stimulating agents (ESA), effectiveness of treatment and its implication on the quality of life. The topic is actual and has a large practical significance. In connection with the accomplishment of the aim the author formulates 8 tasks, which are clear and concrete.

The dissertation includes a large number of patients with chronic renal failure and anemia. Results from the treatment are followed for 897 patients, from which 655 on conservative and 242 on dialysis treatment, treated in the period 2011-2022. The quality of life is evaluated in 144 patients.

Regarding the effect of the treatment many widely accepted markers are evaluated, and the quality of life is evaluated using a worldwide accepted questionnaire, accepted by MU-Pleven.

Eight statistical methods are used with the help of statistical software packages SPSS for Windows, v. 23 and Microsoft Excel 2013, which defines the credibility of the results.

The results are presented in five main chapters and are illustrated very well with 70 tables and 34 figures. Each chapter finishes with summary and several clear and exact general conclusions.

Based on her work Dr. Todorova formulates 12 main conclusions, most important of which are: that there is a gradual linear decrease in the average value of hemoglobin with reduction of eGFR from 60 to 5 ml/min/1,72m²; average increase of the hemoglobin value after 6-month treatment with different ESA in predialysis is optimal and varies from 1,1 to 3,1 g/L per month; the average doses of rapid-acting and long-acting ESA in predialysis in the first six months of treatment are comparable and there is a credible decrease in the average monthly doses of all drugs in the second 6-month period of treatment; correction of anemia with ESA is effective independently of the previous renal disease; patients treated for renal anemia in the predialysis have significantly better renal function at its beginning; correction of anemia is significantly better in patients treated with PD, compared to patients undergoing HDT and this is achieved with lower doses of ESA; all patients with CKD evaluate highly the quality of life in two domains – “Support from the medical personnel” and “Satisfaction of treatment”.

The contributions of the dissertation have theoretical and large practical significance, and the most important of them are: for the first time a simultaneous study is performed of treatment of renal anemia with ESA in predialysis and in patients treated with hemodialysis and peritoneal dialysis and

the results are compared; the average duration of treatment in predialysis with different ESA is calculated, and the effectiveness of each drug is evaluated; it is found that with increase of the duration of dialysis treatment the relative share of patients in whom the treatment is temporary terminated increases; treatment of renal anemia in predialysis defines significantly longer duration of the following dialysis treatment; all patients with CKD – in predialysis and on peritoneal dialysis evaluate constantly and equally high their quality of life in two domains – “Support from the medical personnel” and “Satisfaction from treatment”. There is a large number of contributions with confirmatory character.

Dr. Todorova has 3 publications, connected with the dissertation and 4 presentations on scientific forums in the country. She took part in two scientific projects, financed by MU-Pleven.

In conclusion, the dissertation of Dr. Gergana Todorova is an actual scientific work has a large practical and significant theoretical significance. Based on the presented review I believe that the presented dissertation fully responds to the criteria of the Law for the Development of Academic Staff and that Dr. Gergana Vasileva Todorova can be awarded with the educational and scientific degree “Doctor”.

10.10.2023

На основание чл. 59 от ЗЗЛД

Prof. Rayna Robeva